

AIDA – sæson 2024-25

D. 23.sept. kl. 19.00

Billetpris 130,- kr

Det er et fremragende ensemble af sangere, og kronen på denne stemmefest leveres af Francesco Meli, i øjeblikket den bedste Radamès, her sammen med sopranen Krassimira Stoyanova som Aida og mezzosopranen Oksana Volkova som Amneris. Begge optræder på verdens største operascener og sammen gør de *Aida* til en kæmpeoplevelse.

1. akt. Ægypten på faraonernes tid, nemlig det kongelige palads i Memphis. Ypperstepræsten Ramfis fortæller krigeren Radamès om Etiopiens forestående angreb på Ægypten. Radamès håber at blive landets øverstbefalende. Hemmeligt er han forelsket i prinsesse Amneris etiopiske slave Aida, og han håber, at en sejr vil give ham nok penge til at indløse Aida og gifte sig med hende. Hvad han ikke ved, er, at Amneris er forelsket i ham, og når de mødes alle tre, bemærker Amneris jævnlige, at Radamès kaster ømme blikke til Aida. Farao, præstedømmet og soldaterne samles alle sammen, da en budbringer rapporterer, at den etiopiske hær er på vej. Farao udpeger Radamès som kommandør, og alle er forenet i en sang om fædrelandet. Da Aida er tilbage alene, kæmper hun mellem kærligheden til Radamès og loyaliteten overfor fædrelandet og sin far, kong Amonasro. Hun beder guderne om hjælp. I Vulcan-templet modtager Radamès gudens velsignelse. Ramfis beordrer ham til at gå ud og beskytte fædrelandet.

2. akt. Etiopien er besejret, og Amneris venter på Radamès triumf. Men først vil hun finde ud af mere om Aidas sande følelser og sender sine andre slaver bort. Hun foregiver, at Radamès er død i kampen, for kun at trække påstanden tilbage i det næste åndedrag. Da hun ser Aidas reaktion, er der ikke længere nogen tvivl om de følelser, denne har for Radamès. Amneris er imidlertid sikker på, at hun kan tilsidesætte sin rival og begiver sig til triumftoget. Farao og prinsessen møder Radamès ved byens port og kroner ham med en sejrkrone. De etiopiske krigsfanger ledes ind. Blandt dem er kong Amonasro, Aidas far, men han signalerer til datteren om ikke at afsløre hans identitet. Ægypterne ønsker at dræbe fangerne, men da Amonasros beder om barmhjertighed, er Radamès så imponeret over hans veltalenhed, at han beder Farao om at spare dem. Farao er enig, men bevarer Amonasro som gidsel. Så meddeler Farao, at Radamès som belønning vil få Amneris til hustru.

3. akt. Det er natten før brylluppet. Ramfis og Amneris går sammen til et tempel ved Nilen for at bede. Aida venter på Radamès, men kan ikke slippe tanken om sit fædreland. Pludselig afbrydes hendes tanker af Amonasro, hendes far, der spiller på hendes pligtfølelse og presser hende til at spørge Radamès, hvilken vej den egyptiske hær vil tage, når den invaderer Etiopien. Amonasro gemmer sig og bliver vidne til Radamès' og Aidas kærlighed. Parret drømmer om et liv sammen, og Radamès beslutter at flygte med hende. Aida spørger ham, hvor hæren er, og da han fortæller det, kommer Amonasro frem. Med rædsel indser Radamès, at Amonasro er Etiopiens konge. Han har forrådt sit land! Aida og Amonasro forsøger at berolige ham, men i det øjeblik kommer Ramfis og Amneris ud af templet. Far og datter formår at flygte, mens Radamès overgiver sig til præsterne.

4. akt. Radamès venter på at blive tiltalt for forræderi. I et øjeblik tror han at Aida er død, men så bliver han klar over, at hun er i live og i sikkerhed. Han kan ikke glemme hende og vil ikke gifte sig med Amneris, ikke engang for at redde sit eget liv. Da han står over for præsterne, forsvare han ikke engang sig selv og bliver dømt til at blive begravet levende. Amneris beder om

barmhjertighed, men dommerne er ubøjelige. Hun forbander præsterne. Radamès der nu er lukket inde i et kammer, opdager, at Aida er listet ind for at dele hans skæbne. De giver hinanden nogle sidste ømme vidnesbyrd, mens Amneris sørger over Radamès sjæl i templet over gravkammeret. **Selvom den verdensberømte dirigent Christian Thielemann dirigerede en del italienske operaer under sine "rejseår" i Italien, er denne produktion hans allerførste *Aida* og den er en triumf. Han fortæller dette spændende drama af Verdi på Semperoperaen med en stor symfonisk sans for detaljer. Her imødegår Thielemann og det luksuriøse Staatskapelle Dresden stykkets oratoriske, statuariske karakter med stor dramatisk spænding. Katharina Thalbach, kendt for sine innovative og tankevækkende produktioner, skabte et klassisk sæt til Semperoperaen og lagde heri al sin fokus på portrættingen af karaktererne og deres relationer og med musikken.**

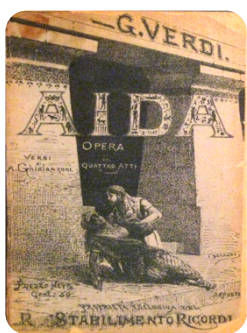
Operaen, der skulle åbne Suez kanalen.

November 1869 åbnedes Suezkanalen, og kort forinden var det nye operahus i Cairo blevet indviet med en opførelse af Rigoletto. Man havde bedt Verdi komponere en hymne til kanalåbningen, hvad han havde afslået med den begrundelse, at han ikke skrev lejlighedsværker. Den ægyptiske khediv/vicekonge Ismail Pasha, som var meget operainteresseret, havde i sin tjeneste den franske arkæolog Auguste Mariette, og denne udarbejdede i april 1870 – efter sigende ud fra en idé, som vicekongen havde givet ham – en temmelig detaljeret handlingsplan for en opera med et oldægyptisk emne. Den sendtes nu til sekretæren ved Pariseroperaen, Camille du Locle (medforfatter af den franske tekst til Don Carlos), med anmodning om at lade den gå videre til Verdi, da vicekongen ønskede, at han skulle skrive musikken – og hvis han ikke var interesseret, ville man henvende sig til Gounod eller Wagner. Verdi fandt imidlertid behag i emnet og udarbejdede selv i samarbejde med du Locle en nøjere handlingsgang.

Verdi gik ind på khedivens krav om, at operaen skulle være færdig senest i november samme år, idet premieren skulle finde sted i januar. Til gengæld måtte khediven gå ind på Verdis vilkår, som dels gik ud på, at Verdi skulle have 150.000 francs, for hvilke khediven erhvervede ejendoms- og opførelsesret for operaen i Cairo, mens Verdi beholdt sig indtægterne ved opførelser andetsteds; og dels skulle Verdi have ret til selv at bestemme dirigenten, som han til gengæld for egen regning skulle sende til Cairo. Verdi var fyr og flamme for emnet og foretog endog en rejse til Ægypten for at få indtryk af atmosfæren.

Midt i juli 1870 gik han i gang med kompositionen, og allerede midt i november forelå det færdige partitur. På grund af den fransk-tyske krig måtte man imidlertid udsætte premieren, bl.a. fordi man ikke kunne få fat i dekorationerne, som efter Mariettes anvisninger var blevet udført i Paris, som nu var indesluttet af tyskerne. Verdi benyttede ventetiden til at foretage en revision af partituret, og juleaften 1871 gik operaen over scenen i det nybyggede operahus i Cairo for et prominent, internationalt publikum. Skønt kritikken atter talte om påvirkning fra både Meyerbeer og Wagner, kunne intet standse operaens sejrsgang, og den opførtes i løbet af kort tid på alle større scener verden over, og dens popularitet er usvækket indtil vore dage.

Giuseppe Fortunino Francesco Verdi 1813-1901 var italiensk romantisk komponist, der primært komponerede opera. Han var en af det 19. århundredes mest indflydelsesrige komponister. Han følger den franske og tyske indflydelse og bryder med sin tids bel-canto-klichéer og stiller sangen i musikdramaets tjeneste.

Uopførelse i Kairo 1871
Det Kongelige Teater 1885.

